

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ปัจจุบันประเทศไทยมีคนกลุ่มหนึ่งอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากคือคนไร้สัญชาติโดยกลุ่มคนไร้สัญชาตินี้มีทั้งคนไร้สัญชาติที่มีสิทธิอาศัยในประเทศไทยและกลุ่มคนไร้สัญชาติที่ไม่มีสิทธิอาศัยอยู่ในประเทศไทยเมื่อพิจารณาแล้วพบว่าคนไร้สัญชาติกับคนไร้รัฐนั้นมีความใกล้เคียงกันมากคนไร้สัญชาติที่มีรัฐหนึ่งรัฐโดยยอมรับให้สิทธิอาศัยแก่ตนคนไร้สัญชาติในสถานการณ์นี้จึงมีสถานะเป็นคนต่างด้าวในทุกรัฐ แต่สามารถอาศัยอยู่ในรัฐที่ยอมรับให้สิทธิอาศัยแก่ตน แต่ถ้าหากคนไร้สัญชาติไม่ได้รับการยอมรับจากรัฐหนึ่งรัฐใดให้สิทธิอาศัยอยู่ในรัฐหนึ่งรัฐใดคนไร้สัญชาตินั้นนอกจากจะมีสถานะเป็นคนต่างด้าวสำหรับทุกรัฐแล้วยังมีสถานะเป็นคนไร้รัฐอีกด้วยเพราะไม่มีทั้งรัฐเจ้าของสัญชาติและรัฐเจ้าของภูมิลำเนาและยังต้องตกเป็นบุคคลที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายรวมถึงเป็นคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลอีกด้วยซึ่งสาเหตุของความไร้สัญชาตินั้นแบ่งออกเป็น 2 ข้อคือ

1) ความไร้สัญชาติโดยข้อเท็จจริง

2) ความไร้สัญชาติโดยข้อกฎหมาย

เมื่อบุคคลนั้นตกอยู่ในสถานะคนไร้สัญชาติผลที่ตามมาก็คือไม่มีรัฐใดให้ความคุ้มครองอย่างเช่นหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่ให้สิทธิแก่คนที่มีสัญชาติไทยเท่านั้น

จากการศึกษาสรุปได้ว่าบุคคลที่จะมีสิทธิได้รับหลักประกันสุขภาพตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 นั้นหมายถึงเฉพาะบุคคลที่มีสัญชาติไทยและมีหมายเลข 13 หลักทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 บัญญัติขึ้นตามมาตรา 52 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งอยู่ในหมวด 3 ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทยดังนั้นความหมายของคำว่า "บุคคล" ในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 และในมาตรา 52 แห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญจึงหมายถึงชนชาวไทยตามหมวด 3 แห่งรัฐธรรมนูญซึ่งในทางกฎหมายคำว่า "ชนชาวไทย" หมายถึงบุคคลที่มีสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติจึงไม่ครอบคลุมถึงคนต่างด้าว ดังนั้นคนไร้สัญชาติจึงอยู่นอกสิทธิที่จะได้รับหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าจากรัฐและถึงแม้ว่าเมื่อวันที่

23 มีนาคม 2553 คณะรัฐมนตรีให้สิทธิขั้นพื้นฐานทางด้านสาธารณสุขกับบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิแต่ก็ยังมีกรจำกัดสิทธิของบุคคลไร้สัญชาติบางประเภทอยู่อย่างไรก็ตาม แต่นั่นก็เป็นเพียงสิทธิขั้นพื้นฐานทางด้านสาธารณสุขเท่านั้นหรือเรียกง่าย ๆ ว่าเป็นการรักษาเพียงระดับเริ่มต้นเท่านั้น แต่ถ้าเป็นการรักษาในระดับที่สูงขึ้นเมื่อมีการเจ็บป่วยมาก ๆ แล้วนั้นบุคคลเหล่านั้นก็ไม่มีสิทธิรักษาฟรีเช่นเดียวกับบุคคลที่มีสัญชาติไทย

สรุปได้ว่าการอนุเคราะห์ค่ารักษาพยาบาลของคนไร้สัญชาติไร้รัฐนั้นจึงไม่อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่จะได้รับงบประมาณสนับสนุน จาก สปสช. และประชากรต่างด้าวที่มีเลข 13 หลักไม่ใช่ผู้ที่มีสิทธิในหลักประกันสุขภาพตามกฎหมายนี้จึงไม่ต้องดำเนินการขึ้นทะเบียนและออกบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าให้ประชากรกลุ่มดังกล่าวและให้ดำเนินการขึ้นทะเบียนและออกบัตรประกันสุขภาพให้แก่ผู้ที่มีสัญชาติไทยเท่านั้นผู้ที่มีสัญชาติอื่นที่ไม่ใช่สัญชาติไทยหรือบุคคลที่ไม่มีสัญชาติจึงไม่มีสิทธิตามกฎหมายโดยไม่ต้องคำนึงว่าเลขประจำตัว 13 หลักจะขึ้นต้นด้วยเลขใดอย่างไรก็ตามก็มีปัญหาในเรื่องของการตีความของบทบัญญัติทางกฎหมายว่าด้วยสิทธิในการได้รับหลักประกันสุขภาพจากรัฐนั้นทำไม่ถึงให้สิทธิเฉพาะแก่บุคคลที่มีสัญชาติไทยเท่านั้นคนที่ไม่มีสัญชาติไทยหรือบุคคลที่ไร้รัฐไร้สัญชาติ แต่ได้อาศัยอยู่ในประเทศไทยมาหลายชั่วอายุคนหรือบุคคลที่เป็นคนไทย แต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยเนื่องจากตกหล่นจากการสำรวจหรือคนที่อพยพหนีจากความตายมาพึ่งอาศัยในประเทศไทยที่ไม่รู้ว่าเมื่อไหร่จะได้กลับไปในประเทศต้นทางที่เคยอพยพออกมาเป็นต้นบุคคลเหล่านี้ไม่ได้รับสิทธิในหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าจากรัฐเพราะโดยส่วนใหญ่บุคคลเหล่านี้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ยากจนไม่ค่อยได้รับความรู้หรือการศึกษาแม้ว่าในปัจจุบันรัฐไทยจะได้มีนโยบายให้ได้เรียนหนังสือฟรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายก็ตามดังนั้นก็ยังมีปัจจัยที่ทำให้บุคคลเหล่านี้ไม่ค่อยจะมีความรู้เกี่ยวกับการรักษาหรือการป้องกันโรคในเบื้องต้นนั้นเมื่อคนไร้สัญชาติกลุ่มนี้ได้รับการเจ็บป่วยก็ไม่มีความรู้ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไรเพราะไม่ได้เข้าไปหาหมอเลยจึงไม่ได้ปรึกษาหรือไม่ได้รับการดูแลคำแนะนำต่างๆ ที่ควรปฏิบัติจากแพทย์และพยาบาลเพราะไม่มีเงินจึงได้แค่รักษาด้วยตัวเองไปก่อนเมื่อไม่ดีขึ้นมีอาการเจ็บป่วยขั้นรุนแรงถึงได้เดินทางเข้ามารับการรักษา แต่หารู้ไม่ว่าโรคนั้นถ้าไม่ได้รับการรักษาในทันทีอาจเป็นการแพร่กระจายเชื้อโรคที่ร้ายแรงไปสู่ผู้อื่นได้พอมารักษาก็ปรากฏว่าสายเกินไปแก่การที่จะรักษาแล้วเชื้อโรคได้แพร่กระจายออกไปเป็นวงกว้างทำให้ประเทศต้องเสียงบประมาณในการยับยั้งโรคระบาดนั้นไม่ให้แพร่กระจายออกไปได้อีกทำให้นานาต่างประเทศทราบว่าประเทศไทยไม่มีระบบการจัดการดูแลสุขภาพของประชากรของตนได้ดีเท่าที่ควรและถ้าบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติไม่จ่ายค่ารักษาพยาบาลเนื่องจากไม่มีเงินภาระทั้งหมดย่อมตกแก่โรงพยาบาลเนื่องจากรัฐไม่มีงบประมาณสำหรับบุคคลกลุ่มนี้ดังนั้นการให้หลักประกันสุขภาพแก่คนที่มีสัญชาติไทยเท่านั้นดูเหมือนจะไม่มี

ความยุติธรรมหรือความเสมอภาคเลยเพราะนั่นเป็นสิทธิที่บุคคลภายในรัฐควรได้รับอย่างเท่าเทียม และเสมอภาคกันเพราะคนไร้สัญชาติก็เป็นบุคคลหนึ่งที่มีสิทธิและเสรีภาพของความเป็นมนุษย์ เช่นเดียวกับบุคคลที่มีสัญชาติไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550 มาตรา 4 ซึ่งเป็นบทบัญญัติรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อันเป็นสิทธิในชีวิตและร่างกายเป็นคุณค่าที่ตกอยู่เพียง เพราะความเป็นมนุษย์เป็นคุณค่าเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลและเป็นคุณค่าที่ปราศจากพรมแดน ระหว่างคนชาติกับคนต่างด้าวไม่ว่าคนต่างด้าวจะมีรัฐหรือเป็นคนต่างด้าวที่ไร้รัฐก็ตาม แต่ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพ พ.ศ. 2545 จะจำกัด เฉพาะคนที่มีสัญชาติไทยเท่านั้นก็ตาม แต่ดูเหมือนว่าคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติก็สังเกตเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวไว้ข้างต้นเห็นชอบให้บุคคลที่อยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานหลายชั่วอายุคนหรือเกิดในประเทศไทยที่ยังพิสูจน์สัญชาติไม่ได้และมีข้อมูลอยู่ในทะเบียนราษฎรได้สิทธิในหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งจัดทำเสนอต่อรัฐมนตรีอยู่ในช่วงของการพิจารณาเห็นได้ว่าไม่มีใครปฏิเสธคนไร้รัฐไร้สัญชาติในการได้รับหลักประกันสุขภาพจากรัฐ แต่อย่างไร

แม้ปัญญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 ข้อ 25 และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ค.ศ. 1966 ข้อ 12 ได้วางหลักให้ทุกคนมีสิทธิในการเข้าถึงสุขภาพที่ดี รวมถึงการรับบริการทางการแพทย์ เมื่อยามเจ็บป่วยตามมาตรฐานสูงสุดเท่าที่เป็นไปได้ ซึ่งหลักการดังกล่าวสอดคล้อง กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 47 ประกอบมาตรา 55 ที่วางหลักการให้ทุกคนมีสิทธิ เสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่เหมาะสมและมีมาตรฐานอย่างไรก็ดี กลุ่มคนไร้สัญชาติไร้รัฐที่ไม่เข้าเงื่อนไขตามที่รัฐกำหนด ก็ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิในหลักประกันสุขภาพ

ในอดีตที่ผ่านมาก่อนที่จะพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 จะออกมาคนไร้สัญชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยนั้นจะได้รับสิทธิในหลักประกันสุขภาพจากรัฐทำให้คนไร้สัญชาติสมัยนั้นไม่มีปัญหาในเรื่องของหลักสิทธิมนุษยชน แต่เมื่อพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ออกมาทำให้บุคคลที่เคยได้รับสิทธิในหลักประกันสุขภาพจากรัฐถูกเรียกเก็บบัตรหลักประกันสุขภาพคืนนั้นหมายความว่าคนไร้สัญชาติที่เคยได้รับสิทธิหลักประกันสุขภาพไม่ได้รับสิทธินั้นอีกต่อไปทำให้เกิดเป็นประเด็นในด้านหลักสิทธิมนุษยชนของความไม่เท่าเทียมกันขึ้นการศึกษาผู้เขียนสรุปได้ว่าคนไร้สัญชาติไม่ได้รับสิทธิในหลักประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 แต่อย่างไร แต่จากการวิเคราะห์ปัญหาถึงแม้ว่าคนไร้สัญชาติไม่ได้สิทธิดังกล่าวตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ก็ตาม แต่สิทธินั้นพวกเขาควรได้รับตามกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ได้ศึกษาคือปัญญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิ

พลเมืองและสิทธิทางการเมืองกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางการเมืองสังคมและวัฒนธรรม และอนุสัญญาว่าด้วยสถานชาติล้วนแล้วแต่รับรองสิทธิในการปฏิบัติต่อทุกคนบนโลกอย่างเท่าเทียมกันเสมอภาคกัน โดยที่ไม่แบ่งแยกในเรื่องของชาติกำเนิดศาสนาเชื้อชาติหรือชาติ ฯลฯ ดังนั้นบุคคลไร้สัญชาติควรได้รับสิทธิในหลักประกันสุขภาพขั้นพื้นฐานในการรักษาพยาบาลจากรัฐบ้างอาจไม่เท่าเทียมกับคนที่มีสัญชาติไทย แต่บุคคลกลุ่มนั้นควรได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานเช่น การรักษาพยาบาลเบื้องต้นการรักษาพยาบาลเนื่องจากเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานหรือการประกอบอาชีพอย่างนี้เป็นต้นเพื่อเห็นแก่หลักสิทธิมนุษยชนของความเป็นเพื่อนมนุษย์

จากการศึกษาในปัจจุบันพบว่าแม้ว่าคนไร้สัญชาติจะไม่ได้ได้รับสิทธิในหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าจากรัฐก็ตาม แต่ในความเป็นจริงเมื่อบุคคลเหล่านั้นเจ็บป่วยแล้วเข้ามารักษาในโรงพยาบาลแพทย์ประจำโรงพยาบาลบางโรงพยาบาลก็ไม่ได้ปฏิเสธการรักษา แต่อย่างไรก็ตามแม้จะทราบดีว่าถึงรักษาพยาบาลไปคนไข้ก็ไม่มีเงินจ่ายค่ารักษาพยาบาลเพราะเนื่องจากคนไร้สัญชาติส่วนใหญ่มีฐานะยากจน แต่ด้วยจริยธรรมของแพทย์ที่ยึดหลักข้อบังคับของแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพแพทย์ พ.ศ. 2549 ที่คนทุกคนที่แพทย์จะต้องใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการปฏิบัติกรประกอบวิชาชีพเพราะเห็นแก่หลักสิทธิมนุษยชนเห็นแก่เพื่อนร่วมโลกจะเห็นได้ว่าแม้ไม่มีกฎหมายไทยรับรองการให้สิทธิในหลักประกันสุขภาพจากรัฐของคนไร้สัญชาติไว้ แต่ด้วยหลักสิทธิมนุษยชนแพทย์ก็ไม่อาจปฏิเสธการรักษาได้ซึ่งในประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศสต่างก็ให้สิทธิในเรื่องหลักประกันสุขภาพจากรัฐอย่างเท่าเทียมกันและเสมอภาคกัน แต่จะแตกต่างกันตรงที่หลักเกณฑ์ในการเข้าสู่สิทธิในหลักประกันสุขภาพซึ่งทั้งสองประเทศนี้ก็ยึดหลักสิทธิมนุษยชนในเรื่องของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มาเป็นสำคัญซึ่งในหลายประเทศได้ยึดหลักในเรื่องของสิทธิมนุษยชนมาปฏิบัติ

ประเทศอังกฤษกำหนดหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่บริการสาธารณสุขโดยมีเงื่อนไขในเรื่องการมีสิทธิในเรื่องของที่อยู่อาศัยในประเทศโดยชอบด้วยกฎหมายถือว่าเป็นหลักเกณฑ์ที่ค่อนข้างเปิดกว้างสำหรับทุกคนมากพอสมควรเพราะไม่ว่าคนที่อาศัยอยู่ประเทศอังกฤษจะมีเชื้อชาติไหน แต่ถ้ามีสิทธิอาศัยโดยชอบด้วยกฎหมายย่อมได้สิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขส่วนประเทศฝรั่งเศสกำหนดหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่บริการสาธารณสุขโดยพิจารณาจากการมีถิ่นที่อยู่เป็นสำคัญไม่ว่าจะอยู่โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่จะพิจารณาจากข้อเท็จจริงเท่านั้นว่าผู้นั้นอยู่ในประเทศฝรั่งเศสหรือไม่ก็ตามเนื่องจากประเทศฝรั่งเศสเป็นประเทศของรัฐสวัสดิการมีสวัสดิการที่เปิดให้กับกลุ่มคนที่เข้าเมืองมาโดยผิดกฎหมายด้วยเช่นกันประเทศฝรั่งเศสเป็นประเทศที่แสดงให้เห็นถึงการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

เมื่อนำสองประเทศนี้มาเปรียบเทียบกับประเทศไทยการพิจารณาผลก็คือว่าประเทศไทยใช้เกณฑ์การมีสัญชาติไทยในการเข้าถึงการบริการสาธารณสุขซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่แคบมาก

ซึ่งสิทธิในเรื่องของสุขภาพนั้นบุคคลใน โลกย่อมมีสิทธิในการมีสุขภาพที่ดีด้วยกันทั้งนั้น โดยไม่จำกัด ว่าบุคคลนั้นจะมีสัญชาติใดเชื้อชาติอะไรศาสนาใดสีผิวไหนอายุเท่าไรผู้หญิงหรือผู้ชายฐานะยากจนหรือฐานะร่ำรวยเด็กหรือผู้ใหญ่หรือชาติเผ่าพันธุ์ไหนในการเกิดทุกคนได้รับสิทธิในเรื่องของสุขภาพเท่าเทียมกันหมด โดยยึดหลักของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักสิทธิมนุษยชนหลักสิทธิมนุษยชนที่ได้รับอาจจะไม่ได้เหมือนกันทุกอย่าง แต่สิทธินั้นควรได้รับบ้างอาจไม่เหมือนกันหรือเท่ากันเพื่อให้เกิดความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันอย่างน้อยก็เห็นแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพราะมนุษย์เลือกเกิดไม่ได้ไม่มีใครที่จะอยากเกิดมาเป็นคนไร้สัญชาติ

สรุปได้ว่าสิทธิในหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้านั้นให้สิทธิเฉพาะแก่คนที่มีสัญชาติไทย และมีหมายเลขบัตรประชาชน 13 หลักเท่านั้นดังนั้นคนไร้สัญชาติไม่ได้รับสิทธิในหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าจากรัฐตามพรบ. หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 แต่จากการศึกษาผู้เขียนเห็นว่าบุคคลสัญชาติควรได้รับสิทธิในหลักประกันสุขภาพจากรัฐบ้างอาจไม่เท่ากับคนชาติ แต่พวกเขาควรได้สิทธิในการรักษาพยาบาลขั้นพื้นฐานเพราะตามหลักสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชน

5.2 ข้อเสนอแนะ

หลักประกันสุขภาพเป็นสิทธิที่ทุกคนควรได้รับโดยไม่มีการแบ่งแยกเชื้อชาติอายุเพศฐานะความเป็นอยู่ทางสังคมเป็นต้นมนุษย์ทุกคนควรได้รับความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันโดยคำนึงถึงหลักศักดิ์ศรีขอความเป็นมนุษย์

1) ควรแก้ไขหรือเพิ่มเติม พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ให้สามารถใช้งบกับได้กับบุคคลทุกคนได้อย่างชัดเจนและครอบคลุมถึงกลุ่มบุคคลไร้สัญชาติถึงสิทธิในหลักประกันสุขภาพของคนไร้สัญชาติโดยเขียนให้ชัดเจนหรือระบุลงไป ในพระราชบัญญัติให้ครอบคลุมถึงคนไร้สัญชาติด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 4 มาตรา 5 มาตรา 26 มาตรา 28 มาตรา 51 และมาตรา 80 และสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชนเพราะคนไร้สัญชาตินั้นจะต้องได้รับสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานตามกฎหมายระหว่างประเทศถึงแม้ว่าตามกฎหมายพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ฉบับนี้จะไม่คุ้มครองให้สิทธินั้นแก่คนไร้สัญชาติก็ตาม แต่ไทยก็ยังคุ้มครองสิทธินั้นอยู่ตามหลักสิทธิมนุษยชนการแก้ไขหรือเพิ่มเติมพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 นั้นก็เพื่อนำไปสู่ความชัดเจน

ของบทบัญญัติพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 เพื่อให้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีความกระจ่างโดยไม่ต้องมีการตีความเพื่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในหลักสิทธิมนุษยชนหรือเป็นปัญหาในการตีความเนื่องจากความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติของพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติอีกต่อไป

2) ปัญหาการตีความในเรื่องหลักประกันสุขภาพบุคคลผู้มีสัญชาติไทยเท่านั้นหรือมีสิทธิได้รับในพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มาตรา 5 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในมาตรา 52 และมาตรา 82 นั้นคิดในด้านสิทธิมนุษยชนคนเราย่อมเกิดมาอย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมคนอื่น ๆ โดยไม่นำเรื่องของความแตกต่างมาเป็นตัวตัดสินว่าใครควรได้รับและในเรื่องของจริยธรรมเข้ามามีส่วนในการตีความบทกฎหมายความมีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อคนยากลำบากโดยเฉพาะเรื่องคนด้อยโอกาสที่มีฐานะยากจน

ดังนั้นการตีความกฎหมายนั้นเมื่อเล็งเห็นหรือได้ทราบว่ามีปัญหาอย่างไรตามมาสิ่งนี้คือสิ่งที่มีความสำคัญมากที่สุดเพราะถึงอย่างไรก็ตามการที่ไม่ให้สิทธิในหลักประกันสุขภาพแก่คนไร้สัญชาตินั้นทำให้ไม่สูญเสียงบประมาณที่เพิ่มขึ้นก็จริง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับหน้าที่คนไร้สัญชาติได้เช่นสัญญาสุขภาพหน้าที่เป็นอยู่และไม่รู้ว่าชาตินี้จะหามา কিনได้ครบทุกบาทหรือไม่ทำให้โรงพยาบาลนั้น ๆ ต้องแบกรับภาระหนี้ทั้งหมดไว้เองจนต้องประสบกับการขาดทุนก็ถือว่างบประมาณที่เพิ่มขึ้นน่าจะคุ้มกับปัญหาที่จะตามมาในภายหลังได้

ควรตีความว่าหมายถึงคนที่อยู่อาศัยในประเทศไทยเหมือนเช่นในประเทศฝรั่งเศสซึ่งประเทศฝรั่งเศสนั้นได้กำหนดให้บุคคลที่อาศัยอยู่ในประเทศฝรั่งเศสทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีสิทธิอาศัยโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตามย่อมได้รับสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่ทางรัฐของฝรั่งเศสได้ให้ไว้ด้วยความเสมอภาคกันเพราะข้าพเจ้าเห็นว่าการให้ความสำคัญของสุขภาพถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอันดับหนึ่งและเป็นเรื่องใหญ่ที่เป็นหลักพื้นฐานในการดำรงชีวิตอยู่ได้ยารักษาโรคเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นกับทุกคนทั่วโลกไม่ใช่แค่เมืองไทยเท่านั้นเพราะคนเราทุกคนเกิดมาก็อยากมีสุขภาพที่ดีด้วยกันทั้งนั้นร่างกายที่แข็งแรงไม่เจ็บไม่ไข้ดังสุภาษิตที่ว่าการไม่มีโรคคือลาภอันประเสริฐ

3) ข้อเสนอแนะในการสร้างความเข้าใจในทัศนคติและแนวคิดโดยการสร้างความเข้าใจว่าบุคคลไร้สัญชาติไม่ได้เป็นบุคคลที่อันตรายหรือน่ารังเกียจแม้ว่าบุคคลกลุ่มนี้จะมีความเป็นอยู่หรือวัฒนธรรมที่แตกต่างจากคนทั่วไปนับถือศาสนาที่แตกต่างซึ่งบุคคลกลุ่มนี้เป็นบุคคลที่น่าให้ความเห็นใจเพราะการเป็นบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาตินั้นก็ว่าเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตของพวกเขามากพอสมควรแล้วไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำงานการเดินทางเป็น

ต้นความรู้สัญชาติทำให้บุคคลกลุ่มนี้ไม่ได้มีส่วนร่วมในนโยบายของรัฐหรือได้รับความคุ้มครองจากรัฐอย่างเต็มที่เหมือนเป็นคนที่สัญชาติไทยสถานะทางกฎหมายของคนไร้รัฐไร้สัญชาติเป็นปัญหามากสำหรับบุคคลกลุ่มนี้เพราะคนส่วนใหญ่ในสังคมไม่เคารพการเป็นมนุษย์ของพวกเขาเพราะเนื่องจากบุคคลกลุ่มนี้เองมีฐานะยากจนหรือแม้แต่เผ่าพันธุ์ชาติกำเนิดที่เลือกเกิดไม่ได้ทำให้สถานะที่เรามีอยู่ไม่ได้รับความเป็นธรรมความเท่าเทียมเนื่องจากมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อคนกลุ่มนี้มองว่าเป็นภัยต่อสังคมมองว่าเป็นคนในสายสภปรกควรมีการอบรมหรือให้ความเห็นใจแก่คนอื่น ๆ ที่ไม่ทราบถึงปัญหาที่บุคคลกลุ่มนี้ได้รับเนื่องมาจากสถานะที่แตกต่างโดยเริ่มจากเด็กที่ควรได้รับการปลูกฝังไม่ให้เหยียดหยามดูหมิ่นศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนไร้รัฐคนไร้สัญชาติเพื่อในภายภาคหน้าความคิดดี ๆ ที่เกิดจากการปลูกฝังเรื่องนี้จะทำให้ลูกหลานของบุคคลไร้รัฐได้สัญชาติมีการยอมรับมากขึ้นบุคคลไร้สัญชาติเป็นบุคคลที่ควรให้ความเห็นใจเพราะการดำเนินชีวิตประจำวันสาบมากพอแล้วความยุ่งยากอีกก็ควรปรับทัศนคติใหม่ให้เข้าใจถึงปัญหาสภาพของการเป็นคนไม่มีสถานะหรือการไม่มีตัวตนอยู่บนโลกกว่าควรเห็นใจหรือเริ่มจากข้าราชการกำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อให้ไปสร้างทัศนคติที่ดีต่อลูกบ้านหรือผู้ที่อยู่ในความปกครองจะไม่เกิดปัญหาในเรื่องของความแตกต่างของสถานะอีกต่อไป

4) ควรให้รัฐบาลตั้งกองทุนในการรักษาพยาบาลแก่คนไร้สัญชาติโดยเฉพาะโดยตั้งในสถานพยาบาลหรือคลินิกเล็ก ๆ สำหรับคนไร้สัญชาติเพื่อการรักษาจากการบาดเจ็บเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือเจ็บป่วยไม่มากถ้าเป็นมากให้แพทย์เป็นคนสั่งแล้วค่อยทำเรื่องส่งไปยังโรงพยาบาลเป็นรายตัวไปโดยให้คนไร้สัญชาติมาแสดงตนเพื่อมาขึ้นทะเบียนการเป็นคนไร้สัญชาติเพื่อให้คนเหล่านั้นได้สิทธิในการรักษาพยาบาลในเบื้องต้นก่อนพร้อมกับจัดให้มีการอบรมในเรื่องในปฐมพยาบาลเบื้องต้นการดูแลรักษาการป้องกันโรคเพื่อให้บุคคลกลุ่มนี้ได้มีความรู้ในการดูแลสุขภาพของตนเองถ้ามีความรู้ในการดูแลตัวเองให้มีสุขภาพแข็งแรงก็จะช่วยลดปริมาณของความเจ็บป่วยได้หากข้อเสนอแนะได้นำมาใช้จริงก็จะสร้างความเป็นธรรมให้กับบุคคลไร้สัญชาติที่อยู่ในสังคมได้เพราะการได้รับการดูแลเรื่องสุขภาพอนามัยด้วยการจัดตั้งกองทุนนี้ขึ้นมาเป็นสิทธิมนุษยชนพื้นฐานที่สำคัญในการดำรงศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์

5) ควรให้สิทธิกับบุคคลไร้สัญชาติที่ได้รับความเสียหายจากการไม่ได้รับหลักประกันสุขภาพได้มีโอกาสร้องเรียนหรือฟ้องร้องความเสียหายหรือไม่ได้รับความยุติธรรมต่อศาล โดยต้องคุ้มครองบุคคลกลุ่มนี้ว่าจะไม่จับกุมใด ๆ ตลอดระยะเวลาที่มีการฟ้องหรือเรียกร้องต่อศาลเนื่องจากว่าปัจจุบันนี้ไม่มีการร้องเรียนหรือฟ้องหาความ

ยุติธรรมจากศาลเลยเพราะกลัวโดนจับเนื่องจากไม่มีบัตรแสดงการมีตัวตนที่แท้จริงที่เป็นเอกสารเพราะถ้าเปิดโอกาสให้บุคคลไร้สัญชาติได้มีการร้องเรียนโดยให้ศาลตัดสินการตัดสินของศาลก็ถือเอามาเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติต่อไปได้เช่นกัน